

ВИСШЕ ВОЕННОМОРСКО УЧИЛИЩЕ „Н. Й. ВАПЦАРОВ“

РЕЦЕНЗИЯ

върху дисертационен труд за придобиване на
Образователната и научна степен
”доктор“

Автор на дисертационния труд: Димитър Генчев Йорданов
Тема на дисертационния труд: „Взаимодействие на
Военноморските сили с останалите компоненти на
морската мощ на държавата в интерес на националната
сигурност“

Рецензент: доцент Владимир Величков, д.в.н.

1. Представеният от докторанта дисертационен труд е на тема, която продължава да бъде особено актуална, защото обхваща една важна сфера от живота и съществуването на държавата, каквато е националната сигурност. При това в него са изследвани проблеми, свързани с взаимодействието на ВМС с останалите компоненти на морската мощ, които продължават да чакат своето успешно и трайно решение в теоретичен и практически план и, докато това е така, темата ще продължава да бъде актуална. Въпреки множеството сериозни научни изследвания в тази област, тя ще продължава да бъде актуална поради своята динамичност и появата на все нови предизвикателства и проблеми, които ще очакват своето решение. Съществуващата силна конкуренция между компонентите на морската мощ също поражда нови проблеми, които трябва да бъдат решавани по пътя на задълбочените научни изследвания и търсене на ефективни и ефикасни решения. Отделните научни задачи на изследването, всяка сама по себе си също е напълно актуална и необходима за цялостното изследване.

2. Авторът е вникнал дълбоко в същността и състоянието на изследваните проблеми, което му е позволило да ги изследва задълбочено и достатъчно разностранно. Това е видно от получените резултати, направените оценки, изводи. Той е подходил отговорно и

критично към използваната литература. Използва я творчески и коректно.

Службата му на различни позиции във ВМС му е позволило на да получи непосредствена информация, да се „срещне“ с проблемите и да получи непосредствени впечатления.

3. Докторантът е подбрал подходяща методика на изследване, която е основан на системния подход и това е най-подходящото за подобно изследване, в което основните обекти и предмети на изследването са сложни системи. Това му е позволило да постави правилна цел на изследването си и да определи основните задачи, които трябва да изпълни в хода на изследването си за да постигне неговата цел. Благодарение на това е изпълнил успешно задачите на изследването.

4. Авторът е подходил много сериозно и задълбочено към научното изследване. Сложността на обекта и предмета на изследването са големи и върху тях, от различни позиции, вече са правени редица изследвания, които далеч не изчерпват съществуващите проблеми. Състоянието на обекта на изследването (СМС) продължава да генерира нови проблеми и това ще продължава докато не се преодолеят дефектите на системата, разкрити от редица изследователи, включително и авторът на това изследване. За извършване на изследването той си е поставил три научни задачи.

Резултатите от своето изследване авторът е изложил в своя дисертационен труд в три глави. В първа глава са резултатите от изпълнението на първата изследователска задача. Тя е извършена чрез системното изследване на обекта на изследването. Изследвани са предназначението, функциите, мисията и основните задачи на СМС. Те са изследвани в дълбочина с разкриване на различни подфункции и компонентите, с които те се изпълняват. На тази основа са направени изводи за реалното състояние на системата и за съществуващи проблеми в нея. Най-съществени са тези за липсата на единна регламентация за компонентите на системата, наличие на

конкуренция между тях, недостатъчната ресурсна осигуреност и неадекватното разпределение на ресурсите, липсата на необходимите способности у някои компоненти за изпълнение на собствените мисии, като и липсата на осигурена координация при кризисни ситуации.

Резултатите от изпълнението на втората изследователска задача са изложени в глава втора. В нея са показани резултатите от изследването на взаимодействията между компонентите на СМС при съвместни задачи. Изследвани са всички възможни задачи, изискващи взаимодействия между различните компоненти. Анализите на взаимодействията, на тяхното регламентиране и организация, както и на практическото им осъществяване, е позволило на автора да направи оценка на ефективността и ефикасността на тези взаимодействия. Той прави обосновани изводи кои взаимодействия се нуждаят от усъвършенстване, в кои аспекти и в каква степен. Така той дава завършен вид на своите анализи и оценки и създава условия за решаване на последната задача.

Резултатите от своята работа по изпълнение на третата задача авторът е изложил в глава трета. Тя е задачата на композирането, на изграждането, на дизайна. Състои се в изграждане на предложения за развитие и усъвършенстване на нуждаещите се от това взаимодействия с цел подобряване на съвместните действия и осигуряване на по-добри резултати, по-високи ефективност и ефикасност. Извършено е на основата на изпълнението на първите две задачи, разкриването на причините за недостатъците във взаимодействията и техния произход. Това е позволило на автора да разкрие правилните пътища, необходимите промени и начинът, по който те могат да бъдат изпълнени. Така той представя за всяко от взаимодействията предложения за необходимите промени и възможните начини на тяхното изпълнение.

Дисертантът е разделил предложенията в групи, в зависимост от вида на необходимите промени. Първата група включва взаимодействията, които се нуждаят от административни промени за да се усъвършенстват взаимодействията. Във втората група са

включени взаимодействията, които се нуждаят от промяна на модела на взаимодействията или изграждане на такъв там, където той практически липсва. Авторът е композирал такива модели на основата на разкритите несполуки в съответното взаимодействия и ги е предложил в дисертацията си. Предложил е и интегриран модел на националната система за морска сигурност.

Изводите по третата глава резюмират изпълненото в третата задача, доказват необходимостта от участие на ВМС в редица от задачите. Приложимостта и необходимостта от използване на направените предложения за усъвършенстване на взаимодействието между компонентите на СМС са очевидни.

Накрая трудът завършва с обобщени изводи и препоръки, резултат от цялостното научно изследване. Те са изведени от изложените резултати и представляват ценни научни и приложни резултати.

5. Научното изследване е проведено успешно от докторанта. Той е избрал такива задачи за изследването си, които са му позволили да постигне определени научни приноси. В условията, когато на подобна тематика са посветени редица научни изследвания със съответни научни приноси, той е имал както привилегията да използва техния опит и постижения, така и трудността да вникне по дълбоко в проблемите, да направи нови полезни констатации и да синтезира нови полезни решения на проблемите. Оценката ми на постигнатото от автора в представеното изследване може да очертае следните научни приноси:

- изследвана е системологично и е оценена една важна подсистема на системата за национална сигурност – системата за морска сигурност, и са обосновани отделни функционални модели за успешното изпълнение на различни функции, както и обобщен модел за функциониране;

- разкрити са действителните недостатъци на нормативното осигуряване, регламентиращо организирането и реализирането на взаимодействието между силите и средствата от системата за морска сигурност и произтичащите от това негативни последствия за

изпълнението на различните функции в системата на морската сигурност;

- синтезирани са необходимите промени, прецизирани са използвани термини в регламентиращите документи за организирането на взаимодействието между силите в СМС, които да повишат ефективността и ефикасността на същата.

Постигнати са и научно приложни приноси в изследването:

- адаптиран за нуждите на изследването е системния подход, която адаптация може да подпомогне бъдещи изследвания на системата;

- направени са практически предложения за промени в СМС и нейното функциониране.

6. Познавам редица научни изследвания в областта на морската сигурност. Очевидно е, че тези приноси са на автора. Той прецизно е използвал литературните източници и е отделил своите резултати. Значението на постигнатите резултати е сериозно както за последващи изследвания в тази област, така и за практическо използване за усъвършенстване на регламентиращите документи и за организацията и успешното функциониране на СМС.

Авторът е използвал коректно резултати от такива изследвания и неговото изследване с постигнатите резултати са лично негово дело. Използвани са 114 литературни източника, винаги с коректно посочване.

7. Дисертационният труд е добре публикуван. По него авторът е направил четири публикации, от които два доклада на международни научни конференции и две статии в научни годишници (рецензирани). Тези публикации представят добре основната част от извършеното научно изследване.

8. Нямам информация резултатите от дисертационния труд за сега да са използвани в теорията и практиката, но считам, че това тепърва предстои. Те имат място в усъвършенстването на регламентиращите документи, в промяна на моделите на действията на СМС, в подготовката на компонентите на СМС, както и в практическата дейност по организиране и осъществяване на

взаимодействието между силите на системата.

9. Препоръки за използване Не веднъж съм давал препоръки за използване на получени резултати от научни изследвания. Трябва да посоча, че в тази институция има значителни постижения във използването на резултатите от научните изследвания и това ме обнадеждава, че с достатъчно усилия и настойчивост на автора, редица от постигнатите резултати ще намерят своето реално приложение. Това и препоръчвам за бъдещото използване на резултатите от това научно изследване.

10. Авторефератът е разработен в съответствие с приетите изисквания и отразява адекватно същността на научното изследване.

11. Дисертационния труд е разработен много добре като структура, стил на изложение, доказателственост на изводите и твърденията. Правилно са формулирани обектът и предметът на изследването, основната теза и основните задачи. Като цяло трудът е написан прецизно с добър стил и добре композиран.

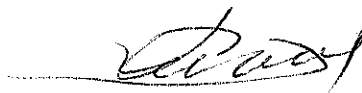
В резултат на изследванията си, авторът е достигнал до извода, че в някои от взаимодействията, които не са регламентирани добре от съответните документи, на практика, взаимодействащите са решили положително много от проблемите самостоятелно, чрез самоорганизация, въпреки наличната конкуренция. Това е твърде позитивно и ценно явление и е имало само една крачка до извода, че това е възможен и много продуктивен начин да се решават проблемите на доброто взаимодействие и че е необходимо, когато при наличие на такава самоорганизация се тръгне към официално регламентиране, то изцяло да бъде съобразено с постигнатото до момента на практика. При това регламентацията би трябвало да е „по-широка“, оставяйки достатъчно място за последващи процеси на самоорганизация, които най-добре биха адаптирали взаимодействието към променящите се обстоятелства.

Това не е слабост на изследването, защото във всяко изследване остават неща за бъдещето. По-скоро става въпрос за една препоръка за бъдеща работа.

12. **Заключение** Въз основа на изложеното и постигнатите резултати, считам, че представения труд притежава необходимите достойнства на дисертация за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ и препоръчвам на научното жури да даде на Димитър Генчев Йорданов образователната и научна степен „доктор“ професионално направление 9.2. „Военно дело“, научна специалност 05.12.01 „Организация и управление на въоръжените сили“.

Дата 19.12.2017 г.

Рецензент:

(Владимир Величков)